

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 4383/2020
18.02.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: др Драгише Б. Слијепчевића, председника већа, Јасмине Стаменковић и др Илије Зиндовића, чланова већа, у правној ствари тужила АА и ББ, обе из ..., чији је заједнички пуномоћник Добривоје Главонић, адвокат из ..., против туженог Галерије АС у саставу Предузећа за производњу и трговину АРТ АС ДОО Београд, чији је пуномоћник Гордана Михаиловић, адвокат из ..., ради заштите ауторског права, одлучујући о ревизији тужила изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж4 53/20 од 03.06.2020. године, у седници одржаној 18.02.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужила.

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж4 53/20 од 03.06.2020. године и пресуда Вишег суда у Београду П4 50/18 од 19.11.2019. године и предмет враћа првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П4 50/18 од 19.11.2019. године, ставом 1. изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужила којим су тражиле да се утврди повреда ауторског права тужила од стране туженог Галерије АС у саставу Предузећа за производњу и трговину АРТ АС ДОО Београд на тај начин што је тужени изложио продаји у просторијама у којима обавља пословну делатност неовлашћено израђену копију слике ВВ аутора пок. ГГ. Ставом 2. изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужила којим су тражиле да се тужени обавезе да им због повреде ауторског права које се огледа у стављању у промет неовлашћено израђене копије слике ВВ аутора ГГ исплати износ од 2.400 евра са каматом коју прописује Европска централна банка почев од 18.01.2011. године па до коначне исплате, све у динарској противвредности по најповољнијем курсу који у моменту плаћања обрачунава НБС. Ставом 3. изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужила да се обавезе тужени да им на име накнаде нематеријалне штете због повреде моралног права у односу на слику ВВ исплати износ од 200.000,00 динара са законском затезном камтом почев од 06.05.2015. године па до коначне исплате. Ставом 4. изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев тужила којим су тражиле да се тужени обавезе да плати трошкове јавног објављивања пресуде у дневном листу „Политика“ у року од 15 дана од дана пријема пресуде. Ставом 5. изреке, обавезане су тужиле да туженом на име

трошкова парничног поступка исплате 219.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема преписа пресуде.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж4 53/20 од 03.06.2020. године, ставом 1. изреке, одбијена је као неоснована жалба тужила и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П4 50/18 од 19.11.2019. године. Ставом 2. изреке, одбијен је као неоснован захтев тужила за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену, тужиле су благовремено изјавиле ревизију, због погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду на основу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“ бр. 72/11... 55/14), па је утврдио да је ревизија тужила основана.

У спроведеном поступку није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиле су као наследнице покојног сликара ГГ (супруга и ћерка) тражиле да се утврди да је тужени повредио њихова ауторска права, тако што је неовлашћено изложио продаји израђене копије слике ВВ аутора ГГ и да су на такав начин тужиле претрпеле штету. О томе су обавестиле тржишну инспекцију, па је инспектор изласком на лице места дана 06.10.2010. године утврдио да је потребно предузети мере заштите ауторских права на ауторским делима ГГ, укључујући предузимање мера привременог одузимања и задржавања свих неовлашћених копија слика, између осталог и назначене копије слике ВВ. Предметна копија слике је била изложена у Галерији АС у ..., улица ... број .. Законски заступник туженог ДД је истакао да је предметну слику добио од сликара ЂЂ 2003. године као рођендански поклон. Поседује око 80 сериографија ГГ и од истог је куповао сериографије ради продаје. У току поступка обављено је вештачење од стране вештака. По налазу вештака утврђено је да предметна слика није оригинал, односно да је иста вероватно фалсификат, а да се у конкретном случају ради о квалитетном фалсификату где може, али и не мора, да се примети да није оригинал, а посебно уколико не постоји примерак са којим може да се упоређи. Тужиле сматрају да се ради о неовлашћеној изради копије предметне слике, сматрајући да код туженог постоји кривица као и елементи одговорности за штету по основу кривице. Умножавање слика може да се врши само по одобрењу аутора или његових законских наследника као носилаца ауторског дела или сродног права с обзиром да исти имају право накнаде за искоришћавање, тј. прављења сериографија и продају истих.

При овако утврђеном чињеничном стању, имајући у виду налаз и мишљење назначеног вештака првостепени суд је становишта да нема одговорности туженог с обзиром да законски заступник није имао намеру да се бави продајом фалсификованих дела ГГ и да није знао да је у питању фалсификат. Ово посебно и због чињенице да је вештак нашао да се ради о квалитетном фалсификату где може, али и не мора, да се примети да није оригинал, а посебно уколико не постоји примерак са којим може да се

упореди. Сходно томе, првоостепени суд налази да нису повређене одредбе чл. 20, 204. и 208. став 1. тачка 2. Закона о ауторским и сродним правима.

Другостепени суд је у свему прихватио правно схватање првостепеног суда налазећи да на основу изведених доказа произилази да држалац слике изложене у Галерији АС (законски заступник ДД) није имао намеру да неовлашћено поступа јер је слику добио на поклон од свог пријатеља сликара ЋЋ 2003. године као рођендански поклон. Код туженог не постоји кривица као елемент одговорности за штету, а из чега произилази да тужиљама није повредио ауторска права у односу на предметну слику, иако се ради о неовлашћеној израђеној копији предметне слике.

По оцени Врховног касационог суда, нижестепени судови су пошли од погрешне примене материјалног права, што је за последицу имало непотпуно утврђено чињенично стање и доношење незаконите одлуке.

Наиме, из списка ове ствари, а што је утврђено и путем вештачења, произилази да се у конкретном случају ради о веома квалитетној репродукцији. Међутим, сам вештак истиче да је сликар сада пок. ГГ своје слике рамио на ванстандардан начин. Слика која изађе из штампе сечена је до ивица потом лакирана и онда стављана у раскошне рамове који су карактеристични, углавном су стављени на уља, а не на папир. Тако се стиче утисак да је то уљана слика, али то може да ради само аутор. Сериографија мора да буде потписана ако је регуларна ауторска серија, а ако сам аутор избаци неконтролисан број онда то може да му се освети јер је избацио велики број. Неко ко се бави уметношћу односно продајом дуги низ година уметничких дела, још ако је сарађивао са конкретним уметником, као нпр. у случају са ГГ уколико је сериографија која је фалсификована урађена добро, може али и не мора да примети да није оригинал, а посебно уколико нема примерак са којим може да се упореди. Налаз и мишљење назначеног вештака је у извесном смислу остао недоречен. Ово из разлога што је законски заступник туженог лице које је власник предметне галерије и које се бави продајом слика. Исти је истакао да је био пријатељ са пок. ГГ, па се ствара сумња да ли је тужени – држалац знао или имао основа да зна да је реч о неовлашћено произведеном примерку. С друге стране вештак се није изјаснио да ли предметни примерак сериографије има потпис сликара или на истој нема потписа, што је од значаја за оцену савесности законског заступника туженог.

Те чињенице у току првостепеног поступка нису утврђене, а што је од битног значаја за правилно извођење закључка о основаности или неоснованости тужбеног захтева. Суд је на основу делимично изведених доказа извео закључак о неоснованости тужбеног захтева, што је имало за последицу да неке од битних чињеница везано за ову правну ствар нису утврђене.

У поновном поступку, отклониће се пропусти на које је указано овим решењем и у зависности од потпуно утврђеног чињеничног стања донеће се одговарајућа одлука.

Из наведених разлога, на основу члана 416. став 2. Закона о парничном поступку одлучено је као у изреци.

Председник већа - судија

др Драгиша Б. Слијепчевић,с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић